

Varhaník **Ondřej Bernovský** absolvoval svá studia v Hogeschool voor de Kunsten v Utrechtu a na AMU v Praze. Jako přední interpret na klávesové nástroje spolupracuje sólově i komorně s více soubory v České republice i zahraničí. Zapojuje se do produkcí hudebních těles, jako jsou Due Oratori, Amor aeternus, KirstiConsort či Jihočeská filharmonie. Pedagogicky působí na ISMFA (International School of Music and Fine Arts) v Praze a jako vedoucí mistrovských kurzů.

Smíšený pěvecký sbor **Ars Brunensis**, fungující již od roku 1979, pokrývá svou hudební činností mnohé oblasti vážné hudby, ale značné renomé si získal za interpretaci děl období baroka. Soubor pravidelně spolupracuje s předními tělesy, umělci či divadly. Podílel se na nahrávání mnoha CD a televizních a rozhlasových záznamů.

Od roku 2000 je uměleckým vedoucím sboru **Dan Kalousek**. Je absolutem oboru kompozice a dirigování na konzervatoři v Brně, JAMU a Hochschule für Musik und Theater v Lipsku. V současnosti spolupracuje jako dirigent s mnoha soubory v České republice i zahraničí a také působí jako umělecký šéf a šéfdirigent Městského divadla Brno.

**Vojtěch Spurný**, přední český dirigent, klavírista, cembalista a pedagog, studoval hru na klavír a flétnu na konzervatoři v Praze a následně operní režii, dirigování a cembalo na AMU. Ve vzdělání v rámci interpretace staré hudby a hry na cembalo pokračoval na Hogeschool voor de Kunsten v Utrechtu a dále prostřednictvím mistrovských kurzů u Johanna Sonnleitnera, Helmutha Rillinga a Kennetha Gilberta.

Jako operní dirigent spolupracoval s mnoha domácími i zahraničními divadly. V letech 1999–2004 byl stálým dirigentem Státní opery Praha a v sezoně 2002/2003 zde také zastával funkci uměleckého šéfa opery. V letech 2015–2018 byl šéfdirigentem Filharmonie Bohuslava Martinů ve Zlíně. V současnosti je uměleckým šéfem opery Slezského divadla v Opavě a stálým hostujícím dirigentem Jihočeské filharmonie. Zabývá se také editorskou činností – připravil mimo jiné kritické vydání *České mše vánoční* a *Stabat Mater* Jakuba Jana Ryby.

Zuzana Badárová

Nakladatelem skladby *Oratorio de Noël* je Bärenreiter.  
Nakladatelem skladby *Česká mše vánoční* je Český rozhlas.

Prosíme posluchače, aby zaujali svá místa včas a vypnuli své mobilní telefony. Změna programu a účinkujících vyhrazena!

## Za podporu a spolupráci děkujeme



## Zveme vás na

**Otvírání druhé**, 2. ab. koncert Rodinného abonmá v Besedním domě 18. 12. 2021 v 10:30; moderátorky Kristýna Drášilová a Michaela Kulisková, režie Rudolf Chudoba, Filharmonie Brno, dirigent Vojtěch Spurný

**Vánoční matiné přípravných oddělení Kantilény** v Besedním domě 19. 12. 2021 v 10:30: **Pololánik** Dej Bůh štěstí, Z nebe jsi přišel..., **Teml, Hradecký, Eben, Král** koledy a vánoční písně; Marek Paľa – varhany, Anežka Moravčíková – kontrabas, Petr Hladík – vibrafon, Magdalenka a Kantilénka, sbormistři Veronika Novosádová a Michal Jančík

**Vánoční koncert Kantilény** v katedrále sv. Petra a Pavla 25. 12. 2021 v 16:00: **Teml** Gloria in Excelsis Deo, **Pololánik** Z nebe jsi přišel..., **Britten** Ceremony of Carols; Pavla Kopecká – harfa, Marek Paľa – pozitiv, Kantilénka a Kantiléna, sbormistři Veronika Novosádová a Michal Jančík

**Novoroční koncert** v Janáčkově divadle 1. 1. 2022 v 20:00: **Ellington** Tři černí králové, **Ježek** Klavírní koncert, **Bernstein** Symfonie č. 2 „Věk úzkosti“; Emanuele Arciuli – klavír, Filharmonie Brno, dirigent Dennis Russell Davies

Filharmonie Brno, příspěvková organizace  
Komenského náměstí 534/8, 602 00 Brno, ☎ +420 539 092 801  
www.filharmonie-brno.cz, www.salprobrno.cz

B | R | N | O | Jihomoravský kraj 

Statutární město Brno finančně podporuje Filharmonii Brno.  
Vybrané koncerty se konají za finanční podpory Jihomoravského kraje a Ministerstva kultury ČR.

66.  
koncertní  
sezona  
2021  
2022

Adventní koncert  
Besední dům  
16|12|2021

Filharmonie  
Brno Philharmonic

## CAMILLE SAINT-SAËNS

**Oratorio de Noël**, vánoční oratorium op. 12 pro sóla, smíšený sbor, harfu, smyčcový orchestr a varhany | 50'

1. Preludium (ve stylu J. S. Bacha)
2. Recitativ: Et pastores erant; Sbor: Gloria in altissimis
3. Árie: Expectants expectavi
4. Árie a sbor: Domine, ego credidi
5. Duet: Benedictus
6. Sbor: Quare fremuerunt gentes
7. Trio: Tecum principium
8. Kvartet: Alleluia
9. Kvintet a sbor: Consurge, filia Sion
10. Sbor: Tollite hostias

---

přestávka | 20'

---

## JAKUB JAN RYBA

**Missa pastoralis bohemia** (Česká mše vánoční „Hej, mistře!“) pro sóla, smíšený sbor, orchestr a varhany | 50'

1. Kyrie: Hej, mistře, vstaň bystře
2. Gloria: Sláva budiž Bohu velikému
3. Graduale: Vzhůru, bratři, jenom čerstvě vstávejtel
4. Credo: Pospíchejme k Betlému
5. Offertorium: V pokoře poklekňeme
6. Sanctus: Nebe hlásej: „Svatý“
7. Benedictus: Pane země i nebe
8. Agnus Dei: Nyní se do tvé ochrany poroučíme
9. Závěr: S radostí, s plesáním, s veselostí, srdcem spokojeným

---

**Pavla Radostová** soprán

**Markéta Cukrová** mezzosoprán

**Daniela Čermáková** alt

**Tomáš Lajtkep** tenor

**Jaromír Nosek** bas

**Ondřej Bernovský** varhany

**Ars Brunensis**, sbormistr **Dan Kalousek**

**Filharmonie Brno**

dirigent **Vojtěch Spurný**

**Oratorio de Noël** patří mezi díla francouzského romantického skladatele **Camilla Saint-Saëns** (1835–1921). Jeho tvorba je tak všestranná, že zavítal i do kompozičních oblastí, které v rámci francouzské hudby nebyly nejkonvenčnější volbou. Jde samozřejmě o formu oratoria. Ta za svůj život složil tři, a právě to vánoční je v dané sféře jeho prvotinou. Dílo vzniklo ve dvou etapách, v prosinci 1858, kdy Saint-Saëns jako třiatřetiletý zkomponoval prvních šest částí, a to během dvanácti dnů. Ještě toho roku proběhla během Štědrého večera v pařížském kostele La Madeleine premiéra, při níž působil jako varhaník. Zbývající čtyři věty dokončil v průběhu následujících pěti let.

Oratorium je určeno pro pět sólových hlasů, sbor, harfu, smyčce a varhany. Touto instrumentací se Saint-Saënsovi podařilo podpořit kontrasty v dramatickosti vánočního příběhu. Jednodušší sazbu zvýraznil dějovou jemnost a slavnostní momenty podpořil mohutnějším sborem a plným instrumentálním obsazením. Ke kompozici si zvolil texty Vulgáty a liturgie v latinském jazyce, kterému se podrobně věnoval již za svých studií – také díky tomu si úspěšně poradil s jejich zhudebněním.

Dílo je děleno do deseti částí. Ta první – instrumentální *Preludium* v G dur s podtitulem *dans le style de Séb. Bach* – napovídá skladatelovu inspiraci J. S. Bachem a jeho *Vánočním oratoriem*. Oba tituly skladatelé využívají tematický materiál z úvodní instrumentální části ke zhudebnění vět v samotném závěru díla. Zbývajících devět částí je nositelem děje čili zvěstování vánočního zázraku – narození Spasitele, a to prostřednictvím sólistů, kteří představují roli vypravěče nebo Anděla Páně v sopránovém obsazení. Sbor zastává roli andělů zpívajících k Boží slávě.

Ke Štědrému večeru neoddelitelně patří slavení vánoční mše, kterou bylo v průběhu dlouhých staletí zvykem zhudebnovat a tím patřičně oslavit. V rámci české tradice je dodnes snad nejslavnějším příkladem **Missa pastoralis bohemia**, dnes spíše známá jako *Česká mše vánoční „Hej, mistře!“*, skladatele 18.–19. století **Jakuba Jana Ryby** (1765–1815). Hudeb se učil u svého otce již od dětství, následně navštěvoval piaristické gymnázium v Praze. Právě v této etapě svého života započal skladatelskou činnost, kterou od roku 1788 spojil s pozicí kantora v Rožmitále pod Třemšínem. Z nesmírného množství kompozic – jedná se přibližně o 1 500 kusů – je v současnosti právě dané dílo považováno za nejznámější a nejčastěji uváděné, přičemž samotný autor mu paradoxně nepřikládal velkou důležitost.

Ryba mši zkomponoval v roce 1796 na vlastní český překlad Lukášova evangelia pojednávajícího o zvěstování narození Krista. Její nadpis v překladu z původní latiny zní *Slavnostní mše, věnovaná oslavě narození Pána Ježíše Krista, v jazyce českém do hudby uvedena*. Po dokončení se mše začala rychle šířit po celém království a získala si výjimečnou popularitu. Takto vzniklo nemalé množství opisů a s ním i značný počet variant. Na dnešním koncertě však výjimečně zazní v kritické edici Vojtěcha Spurného. Jejím východiskem se stal nejstarší dochovaný opis, uložený v autografní obálce, a právě díky tomu nabídne přiblížení k co nejautentičtějšímu znění tohoto proslulého pastorálního díla, které se stalo symbolem českých Vánoc.

Sopranistka **Pavla Radostová** se věnuje zpěvu od svých pěti let, a to v rámci rodinného souboru Musica Laetitia se zaměřením na barokní hudbu. Je absolventkou brněnské konzervatoře u Blanky Morávkové a JAMU u Natálie Romanové-Achaladze. Už během svých studií se sólově zapojovala a stala se členkou souborů jako Ensemble Opera Diversa nebo Czech Ensemble Baroque. Mimo to dnes pravidelně spolupracuje s tělesy různých žánrových zaměření, mezi něž patří Drei Engel, Collegium 1704, Brno Contemporary Orchestra, Musica Aeterna, B-Side Band a další.

Mezzosopranistka **Markéta Cukrová** získala své pěvecké vzdělání na Státní konzervatoři v Bratislavě, vedle toho navštěvovala soukromě hodiny u Marie Urbanové. Dnes patří mezi přední interpretky ve své oblasti. Proslavila se výkony v produkcích staré hudby, kde spolupracovala s uznávanými českými i zahraničními soubory: La Rissonanza, Mala Punica, Collegium 1704, Musica Florea, Göttingen Festival Orchestra nebo Ensemble Inégal. Její úspěchy v operním světě potvrzuje nominace na Cenu Thálie z roku 2018 za roli Poutníka v inscenaci NdB *Láska na dálku*.

Altistka **Daniela Čermáková** absolvovala zpěv na konzervatoři v Brně, odkud pokračovala na obor Teorie a provozovací praxe staré hudby se zaměřením na zpěv na Masarykově univerzitě. Své vzdělání si doplnila o hlasovou a hudební výchovu v rámci Pedagogické fakulty MU. Už od svých studií se věnovala interpretaci hudby 16. až 18. století. V tomto zaměření s obohacením o hudbu středověku pokračuje dodnes a je členkou předních souborů, jako jsou Collegium Vocale 1704, Cappella Mariana či Tiburtina Ensemble. Dále pravidelně spolupracuje s tělesy Ensemble Inégal, Musica Florea, Douce Mémoire, Societas Incognitorum a dalšími.

**Tomáš Lajtkep** (tenor) se sólovému zpěvu začal aktivně věnovat při studiu na VUT v Brně. Své hudební vzdělání si doplňoval pravidelnou účastí na mistrovských kurzech u předních zpěváků staré hudby, jako jsou Joel Frederiksen, Evelyn Tubb nebo Eric Stokloša. Kromě toho se v současnosti zaměřuje na přednes gregoriánského chorálu a pravidelně spolupracuje s renomovanými soubory jako Collegium Marianum, Collegium Vocale 1704, Schola Gregoriana Pragensis, Collegium Vocale Gent a další. Věnuje se také hře na sackbut a trombon a působí v instrumentálním tělese Capella Ornamentata.

Basista **Jaromír Nosek** absolvoval obor sbormistrovství na Pedagogické fakultě UK v Praze, zpěv na konzervatoři v Praze u Jiřího Kotouče a na Hudební fakultě AMU u Romana Janála a Kateřiny Bachmannové. Dnes spolupracuje se soubory jako Cappella Mariana, Collegium 1704, Filharmonia Narodowa ve Varšavě nebo Douce Mémoire. Pravidelně se zapojuje do operních produkcí převážně barokních a klasicistních děl. V roce 2020 založil komorní soubor ANMOEN věnující se interpretaci hudby raného baroka a jejímu propejení s díly soudobé tvorby.